

Mei Hashiloach - Vol I. Deuteronomy - *Devarim - Va'etchanan*

And I prayed to God at that time, saying...

The reason that Moshe told the Jewish people is as follows. Although it might have appeared to the eye that his prayers achieved nothing, nevertheless he gave them to understand that they should not think that the prayers were in vain. Because in truth, even upon entering in to the land of Israel, there I am still your rebbe, he told them, and so on, for all generations. So Moshe showed them what his prayers had achieved. This is the meaning of the expression "*va etchanani*" which is an expression "I became the prayer" because Moses found himself full of prayer, and his requests flowed fluently. This is a proof that God sent him the desire to pray. And if God sent him the desire to pray, then surely those prayers will not come back unanswered.

ואתחנן אל ה' בעת ההוא, הענין שסיפר להם מרע"ה לישראל אלו הדברים, כי אף לפי ראות העין נראה שתפלתו לא הועילה כלום, אעפ"כ הבין להם שלא יחשבו שתפלתו היתה למגן. כי באמת אף בהתנהגות ארץ ישראל גם שם אני הרב שלכם, וכן בכל הדורות, והראה להם כי פעל בתפלתו, וכן משמע מלשון ואתחנן שהוא מלשון התפעל, היינו שנעשה מלא תחנונים והי' תפלתו שגורה בפיו וזה ראייה כי הש"י שלח לו אתעורותא להתפלל, וא"כ בטח לא חזרה ריקם,

This is what his suggested by the phrase "at that time". God had sworn to me that he would not bring me into the Land, never the less I did not hold back praying. As we learn in the Talmud (Berachot 10a) "Hezekiah, King of Judah, said to the prophet Isaiah b. Amoz, finish your prophecy and get out. For this I have received by tradition from my grandfather, etc. that there is nothing standing in the way of mercy. And it is from there the Talmud (Berachoth 10a) learns that there should be nothing separating a person from the wall, meaning that a person should never let anything interfere with his prayer, and should never be discouraged. Even if it appears that the decree has already gone out, sealed, from God, because the Hebrew word for wall is "*ku*" which suggests the word "*makor*", the source of life.

וזה רומז בעת ההוא, היינו אף אחר שנשבע הקב"ה שלא יכניס אותי לא"י, אעפ"כ לא מנעתי א"ע מתפלה כמו דאיתא [ברכות י']. בחזקיה מלך יהודה שאמר לישעי' בן אמוץ כלה נביאך וצא כך מקובלני מבית אבי אבא וכו', שאין לך דבר שעומד בפני הרחמים ולמדו שם הגמ' [ברכות י:] שלא יהי' דבר חוצץ בינו לבין הקיר היינו שלא יהי' לאדם שום מניעה מלהתפלל, ולא יתראש אף שנראה לו כי יצא הגזירה מה'. כי קיר הוא מקור החיים

So that even when a person imagines that there is no salvation for him, from the source, nevertheless he should never cut himself off from the mercy.

ואעפ"י שידמה לאדם שאין לו ישועה ממקור אעפ"כ לא ימנע א"ע מן הרחמים:

You began showing Your servant your greatness...

Moses was arguing that since You, God, sent me the desire to pray, and You opened the door for me (surely You must say, Yes to my prayer?). God answers, "*rav loch*", meaning "the only reason

you experienced this arousal to pray, was so that the Jews should learn from you, for all generations, how to pray to God, and never to be discouraged."

Now, enough! Meaning, you have prayed enough so that they can learn from you what they need to learn.

אתה החילות, היינו שמשה טען נגד הש"י אתה שלחת לי רצון להתפלל, ופתחת לי פתח, והש"י השיב לו **רב לך** היינו כי כל האתעוררותא שלחתי לך בכדי שילמדו ממך ישראל לדורות איך להתפלל לה' ולא ימנעו א"ע, ועתה רב לך, די לך כי יוכלו ללמוד מזה די צרכם:

See, today I've taught you statutes and laws as I was commanded by God.

For although the patriarchs also observed the Torah, fulfilling all of it and teaching it to their children as we learn in the Midrash, nonetheless, prior to being commanded at the mouth of Moses they were not obliged to do so. They were doing it voluntarily. Now Moses was emphasizing their obligation, this was being said as though it were something new, that they were obliged to fulfil the commands of the Torah. Because those who obey and do as they are commanded are far greater than those who act voluntarily.

ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר ציוני ה' כו', פ"א אף שהאבות ג"כ קיימו כל התורה, ולמדו אותה לבניהם כדאיתא במדרש, אך קודם שנצטוו מפי מרע"ה היו אינם מצווים ועושים, ועכשיו חידש להם מרע"ה שיהיו מצווים ועושים שזה גדול מאינו מצווה ועושה:

See, today I've taught you statutes and laws as I was commanded by Adonai, my God.

When Moses saw that he would not be allowed to enter the Land of Israel, that the Children of Israel would be allowed in, he became afraid lest they make the mistake of thinking that it is not such a great thing. Lest they belittle the Land saying, "if it had been so holy, then surely Moses would have been allowed to enter it."

ראה למדתי אתכם כו' כאשר ציוני ה' כו', כאשר ראה מרע"ה שהוא לא יכנס לא"י והם יכנסו ירא פן יקטן בעיניהם קדושת א"י באמרם אלו ה' בה קדושה גדולה ה' מרע"ה נכנס,

That's why Moses said, "As I was commanded by Adonai, my God." Meaning, YHVH, who loves me very much. And had I been allowed to enter the land I too would have been given all these Commandments and the words of this Torah.

ע"ז אמר להם כאשר ציונו ה' אלקי היינו ה' שהוא אוהב אותי מאוד, ובאם נכנסתי גם אני, ה' מצוה גם אותי על אלו הד"ת ג"כ:

Guard them and do them, for they are your wisdom and understanding in the eyes of the nations.

We learn in the Talmud (Shabbat 75a) This refers to the secrets of the Jewish Calendar. For as the Jews will fix their calendar, so the array of the seasons will develop and progree. And as the nations of the world see that the calendar follows the exact determination of the Jews, for as they make a leap year, so the spring season is delayed and not according to their non-Jewish calendar and its dictates, then they will understand that Israel are being nourished from a higher source, about their rational reach.

ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, ואיתא בגמ' [שבת ע"ה.] ע"ז זהו סוד העיבור וכפי אשר יעברו ישראל השנים כן יקום גם עפ"י מערכת הזמן הקור והחום, וכאשר יראו או"ה כי כאשר יעברו ויקבעו ישראל כן יקום ולא כפי שכלם וחשבונם, אז יבינו כי ישראל יונקים ממקור למעלה משכלם:

For where is there such a great nation that has God close to them, like God our Lord whenever we call upon Him?

What this means is that whenever we call, a person has to be connected to God. Because calling means desire and longing for something. This is what King David meant when he said (Psalm 131) "A song of Ascents... My heart is not proud, my eyes are not lofty, etc. I have stilled and quieted my soul like a weaned child with his mother like a weaned child is my soul within me."

כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו, היינו בכל הקריאות צריך האדם להיות דבוק בהש"י, כי קריאה היינו חשק ותשוקה לדבר וע"ז אמר דהע"ה שיר המעלות ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני כו' אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי,

The weaned child, is the child who has been removed from the breast, and just as the child when he wants to reach for something he turns his head back to check that his mother has not gone away, so every Jewish soul has to check with God meaning not to become focused entirely on fulfilling a desire or need, not to forget for a moment about God, but always to focus on the connection. As we learn in the Talmud (Beitzah 11a) "the dove, so long as she can glance and see her nest, etc..." and the Jewish people are compared to a dove [Shabbat 130a].

גמול הוא תינוק הנעתק משדי אמו, וכמו שהתינוק בעת שירצה ליקח איזה דבר מחזיר ראשו ומביט לאמו אם לא תלך ממנו, כן צריך כל נפש מישראל להביט לה' ושלא ישוקע בתאוה וחמדה שלא ישכח ח"ו בה' רק לחשוב דרכיו, וכמו דאיתא בגמ' [ביצה י"א.] יונה כל דמדדה ורואה את קינה כו' וכנסת ישראל נמשלה ליונה [שבת ק"ל]:

And you will make etc... an image of anything God commanded you.

What this means is that a person should never take on a worshipful attitude and reverence towards even one of the commandments, as we learn in the Zohar. And this is the meaning of the phrase "a male image" meaning one of the positive commandments, and "a female image" meaning one of the negative commandments.

ועשיתם כו' תמונת כל אשר צווך ה' אלקיך, היינו שלא יחזיק האדם באיזה גוון אף ממצות אשר צוה ה' כדאיתא בזוה"ק, וזה פ' תבנית זכר היינו גוון ממצות עשה, ותבנית נקבה היינו גוון ממצות לא תעשה:

And today you will know and put it upon your heart that God is Lord in heaven above and on earth below and there is no other.

Close to this verse is the chapter dealing with the cities of refuge. "Then Moses set aside three cities in the Trans-Jordan." The reason is as we learn in the Midrash (Deut. Rabbah, 2:19) "Because Moses crowned God as king even of Space. Because there is no other refers to even a vacuum. That's why this is connected to the cities of refuge, because this insight came from Moses who recognized that even in space God rules, and nothing happens without his will. With this, Moses was establishing a defense, an advocacy for anyone who commits an accident. For how could the axe-head have broken away from the helve and flown through the air and killed someone if it was not the will of God? And so with everything that happens by accident.

וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים כו' ונסמך לזה פרשת ערי מקלט אז יבדיל משה, הענין בזה כי איתא במדרש [דברים רבה פר' ב' י"ט] כי מרע"ה המליך את הקב"ה אף בחללא דעלמא כי אין עוד אף בחללא דעלמא, ולפיכך נסמך לזה פ' ערי מקלט כי זה הי' חלק מרע"ה שהכיר כי אף באוירא דעלמא שולט הש"י ולא נעשה שום דבר בלי רצונו ועשה הצלה וסנגוריה על העושה מעשה בשוגג כי איך הי' ביכולת הגרזן לבקוע דרך האויר ולהרוג את האדם אם לא ברצון הש"י, וכן בכל הדברים שיבא לאדם שלא מדעת:

Appendix

The meaning of the idea of Space and Vacuum refers to that place into which everything can enter - even opposites. Because in the world, all the elements repel each other and refuse to combine, and one will not cross the boundary of its neighbor, such as water into fire and fire into water. But in space, space allows everything to enter into it. So it is with the soul of a person, and the power of choice. Because when a person is under tremendous pressure, one can't really judge him and find him guilty because the sin overpowered the person. But if a person does something bad by choice, then the accusing voice is very loud, and this was what Moses achieved by showing transparently that every sin a person does (even those he makes by choice) are all from God. And so there is no room for the accuser to accuse. Even when a person kills with some choice, even then there is a small amount of free will. As we learn in the Talmud (Makoth 7b), "Anybody who kills by accident with the fall of the axe, goes into exile."

גליון

והנה ענין אוירא דעלמא מורא כי באויר יכול לכנוס הכל. כי כל היסודות מנגדין זה לזה ואין אחד נכנס בגבול חבירו, כמו מים באש ואש במים, אבל האויר מניח את הכל ליכנס לתוכו, וכמו כן בנפש האדם בכח הבחירה, כי כשהאדם הוא בגודל טרדה אין לדונו לחוב כי הזדון גבר עליו, אבל כשעשה מעשה רע מתוך בחירה אז נמצא עליו קטרוג גדול. וזה היה חלק משה רבינו ע"ה לברר כי כל מה שהאדם עושה אף בבחירה הוא גם כן מהשי"ת וממילא לא נמצא כליו שום קטרוג, אף כשהרג בקצת בחירה כדאיתא בגמ' (מכות ז'): כל שבדרך ירידתו גולה.

ע

It is not with our fathers that God made this covenant, but with us who are here today.

Because God wants his desires to manifest through the living who worship Him, because those

who have gone on to the world to come have finished what they needed to do.

לא את אבותינו כרת כו' כי אתנו כו' כי הש"י יחפוץ שיצא מבוקשו מבין החיים שיעבדו אותו כי אותן שהלכו לחיי עוה"ב כבר השלימו מה שהי' צריכין:

Hear O Israel, Adonai our God, Adonai is One. And you shall love God with all your heart, all your soul and all your strength ... And it will be when Adonai your God brings you into the land...

The reason for the sequence of these verses here is as follows. Every person has to assay himself five different ways with regard to all aspects of self.

The verse of **Hear O Israel ...**, means that a person has to see that everything comes from the hand of God, and that it is all one.

שמע ישראל ה' אלקינו כו' ואהבת את ה' אלקיך כו' והיה כי יביאך כו', הענין המשכת הפסוקים הללו כי האדם צריך לברר א"ע בכל עניניו בחמשה דברים, שמע ישראל היינו שהאדם יראה כי הכל מיד הש"י והוא אחד,

And you shall love God ..., means that a person must be ready and able to forgo and abandon any of the desires of this world for the sake of his love of God.

ואהבת היינו שיוכל האדם לעזוב כל חמדת עו"הו בשביל אהבת הש"י,

And it will be when ... brings you to the Land ..., means that a person has to worship God with all his soul as it written (Deut 10:20) Fear the Lord your God, it is Him you should worship and cleave unto Him..., For although a person may have everything in abundance, as it is written (Ibid 6:11) Houses full of good things that you did not build ..., a person must not forgwet to woeship God.

והיה כי יביאך היינו עבודה, שהאדם צריך לעבוד את ה' בכל נפשו כמ"ש [דברים י' כ'] אותו תעבוד ואף שיהיה לאדם כל טוב, כמ"ש [שם ו' י"א] ובתים מלאים כל טוב כו' לא ישכח מלעבוד את ה':

Do not test God.

This means that after a person has checked his actions against the above three levels of clarification, then, as God favors him with an abundance of goodness, he must not be in a state of fear and doubt that perhaps the good things are bad for him, as it is written (Ibid 7:10) He pays His enemy back to his face to destroy him. And this is the meaning of the verse, (Exodus 17:7) Just as you tested God in the test... and as it is also written (Ibid) Asking, is God here among us or not? rather, a person has to have faith and trust God that when good things come to him it is God with His infinite generosity who is giving.

לא תנסון את ה' הוא אחר שבירר האדם א"ע באלו הג' בירורין אז כשישפיע לו הקב"ה טובה לא יהי' ביראה ובספק פן אין זה לטובתו כמו שנאמר [שם ז' י'] ומשלם לשנאיו על פניו להאבידו, וזה שנאמר [שמות י"ז ז'] כאשר נסיתם במסה ושם נאמר היש ה' בקרבינו אם אין, ורק שיהיה בטוחים כי הש"י נותן בטובת עינו מאוד:

Do not give them favors.

What this means is that we must not allow those who hate God to find grace and favor in our eyes.

לא תחנם היינו שלא יעלה חן שונאי ה' בעיניכם, וזה שמבואר [עירובין כ"א.] עד שבא זכריה בן עדו ופרשו נמצא כל העולם כלו אחד משלשת אלפים ומאתים בתורה, שלשת אלפים נגד הג' פסוקים הראשונים. שמע, ואהבת, והיה כי יביאך, ומאתים נגד לא תנסון ולא תחנם, ועל אלו הד"ת עמד זכריה בן עדו אחרי שאביו עדו הנביא נכשל תחילה כאשר אכל אצל הנביא השקר, כי באמת הי' לו מקום לסמוך שיאכל אצלו, כי כאשר הי' נזהר שלא יאכל אז לא הי' בו שום חשק לאכילה כי הי' לבו נקי וכאשר נזהר לא הי' תאב, אך כאשר שלח אליו הנביא שיאכל אצלו אז תיכף נצמח בו תשוקה לאכילה ומזה הי' לו ראי' כי מה' הוא הדבר כי כאשר יסכימו שני דעות ביחד אז הוא רצון ה' בבירור וכמו שירמיה סמך עצמו ע"ז כמו שנתבאר על פסוק אלקי מסכה כו'. אך היה צריך להבין כי כל חשקו היה מחמת שהנביא שקר עורר בו ואז הי' נתחדש הלכה שאין מקבלין הלכה אלא ממכירין ולכן עמד בנו על אלו ד"ת:

And you shall love God with all your heart, all your soul and all your strength ...

The reason it does not say "With all your strength," in the second of the chapters of the Sh'ma is as follows. *Meod* - Strength in this context means very, very much. Very, very much is how much devotion a person has to have for God. To be devoted enough to be ready to give his life for the sanctification of God's Name. Which means even abandoning one's portion of Life in the World to Come.

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, ובפרש' והיה אם שמע לא נאמר, ובכל מאודיכם, כי מאודך היינו מאד מאד למסור את נפשו על קדושת שמו ית', היינו למסור נפשו אף בחיי עוה"ב,

But this is only necessary before a person has discovered and clarified his portion at the source. For every individual person has a special commandment unique to him or her alone through which and with which they can reach and achieve their place in the World to Come. According to the Mitzvah Commandment and according to how the person fulfills it. And this is a crucial factor in every individual's life.

וזהו רק קודם שיתברר לאדם חלקו השייך לו בשורשו, כי לכל נפש שייך מצוה מיוחדת שעל ידה יגיע לעוה"ב כפי המצוה וכפי אשר יקיימה וזה עיקר לכל נפש,

Now, before a person has fully clarified what his role and what his portion is, he must worship God in such a way that there not be anything held back, that he hold onto nothing that he would not give away and abandon for the sanctification of God's Name. But, once he knows for sure what his portion is, what his mission is, then God does not desire that a person worship him in such a manner that he would have to give up what he has achieved. For God has no desire to take away from a person what he has truly achieved and acquired.

וקודם שנתברר לאדם חלקו צריך לעבוד את ה' בזה האופן שלא ימצא אצלו דבר שלא יוכל למסרה על קדוש ה', אך אחר שיבורר לאדם חלקו לא יחפוץ הש"י מן האדם שיעבוד אותו בזה האופן, כי לא ירצה הש"י ליקח מן האדם מה שסיגל,

Now, while a person, from his side, is not expected to give his life for any but the three well known reasons, i.e. not to transgress the prohibition against Idolatry, Murder or Adultery. However, when

it comes to that special Mitzvah Commandment to which he is connected at the source and in his root soul, there a person has to be prepared to forfeit his life at any time. As we find with Daniel who was ready to die but not to forgo the Mincha prayer service, even though though the Halacha - Law does not expect or demand it. Similarly Mordechai who refused to bend or bow before Haman, although that would have been a small thing. However it was Mordechai's understanding that the prohibition against bowing to Haman was a Mitzvah Commandment connected to the root and source of his soul, as it was Daniel's insight into his soul that he had to jeopardize himself for the Mincha service.

וגם האדם מצדו אף שאינו מחויב למסור נפשו רק על הג' דברים הידועים, אבל על המצוה הידוע לו שזאת שייכת לו בשורשו מחויב למסור נפשו עלי' כמו שמצינו בדניאל שמסר נפשו על התפלה אף שלא היו מחויב עפ"י דין, וכן מרדכי שלא רצה לכרוע להמן שהיה דבר קטן. רק שהבינו שזה שייך להם בשורשם

As is explained in the portion (Infra Ki Tetze) dealing with the finding, by accident, of the bird's nest.

כמו שיתבאר על פסוק כי יקרא קן צפור [לקמן פרשת תצא]:

When your child asks of you tomorrow, saying "what are the statutes, etc. that God has commanded you?"

The question the child is asking is why God chose us in His great love? That's why you answer him, "We were slaves" meaning we were the downtrodden, because it is God's way to dwell with the oppressed, the downtrodden and the low of spirit. As it is written (Isaiah 57:15) "Lofty and sacred, I dwell and with the humble and low of spirit" and when God begins to save, he does so with tremendous power.

כי ישאלך בנך מחר לאמור מה העדות כו', אשר צוה ה' אלקינו אתכם, היינו שישאל מפני מה בחר ה' אלקים בנו בגודל אהבתו, לכן תשיב לו עבדים היינו, היינו שהיינו מדוכים, ודרך הש"י לשכון את דכא ושפל רוח כמ"ש [ישעיה נ"ז ט"ו] מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח, וכאשר הש"י יחל להושיע יושיע בגודל תקופתו:

And we will be righteous

The Targum Onkelos translates this as *zakuthah*, merit. We will have merit. *Zakuthah* means that God bears witness on our deeds that they are from the deepest place in the heart. The Talmud says "the pagan who gives charity on condition that his son recover, is evil. If a Jew gives charity on condition my son recover, he is considered a *Tzaddik* - saint (Rosh Hashonah, 4a). That is because God bears witness that in the deepest depths of their heart the Jewish people are purified like His will.

וצדקה תהי' לנו, תרגומו וזכותא תהא לנו, זכותא היינו שהש"י מעיד על מעשינו הי הם זכים מעומק הלב, כי גוי הנותן סלע לצדקה ע"מ שיחזי' בנו הרי זה רשע, ובישראל הרי זה צדיק גמור [ר"ה ד.], והוא מפני שהקב"ה מעיד על מעמקי לבנו שהם מזוככים כרצונו:
